

Årsplan for Fjordsyn barnehage 2017-18

Fjordsyn barnehage eies og drives av Norsk Luthersk Misjonssamband. Den blei åpna i 1981. Vi har 5 avdelinger: 0-3 års avdelingene Tusenfryd og Skogstjernen, 3-4 års avdelingene Blåklokken og Fiolen og førskoleavdeling på Snøkløkken.

Åpningstidene er 6.30-16.45. Vi serverer alle måltidene i barnehagen. Barnehagen har 5 planleggingsdager i året.

Fjordsyn barnehage ligger i et boligfelt på Tau. Barnehagen har et stort, flott uteområde. I tillegg har vi et friområde til vår disposisjon som grenser til barnehagen.

Lovgrunnlag

Barnehagens formålsbestemmelse

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Fjordsyn barnehage eies og drives av Norsk Luthersk Misjonssamband. Vi kristen formålsparagraf i tillegg til Barnehagelovens formålsbestemmelse:

Barnehagen skal i nær forståelse og samarbeid med heimen hjelpe til å gi barna kristen oppdragelse i et godt og trygt miljø. Den skal gi gode utviklings- og aktivitetsmuligheter og utvikle barnas evne til å samarbeide med andre, bære ansvar og ha omsorg for medmennesker både i Norge og mellom andre folkeslag. (NLM)

Barnehagens verdigrunnlag.

Ut fra barnehagens utvida formålsparagraf, er barnehagen et viktig supplement til hjemmet når det gjelder dåpsopplæringen. Vi ønsker å vise barna hva som er det sentrale i det kristne budskapet, og at hvert enkelt barn er verdifullt og unikt. Vi legger vekt på at det kristne innholdet formidles på en slik måte at det gir barna trygghet.

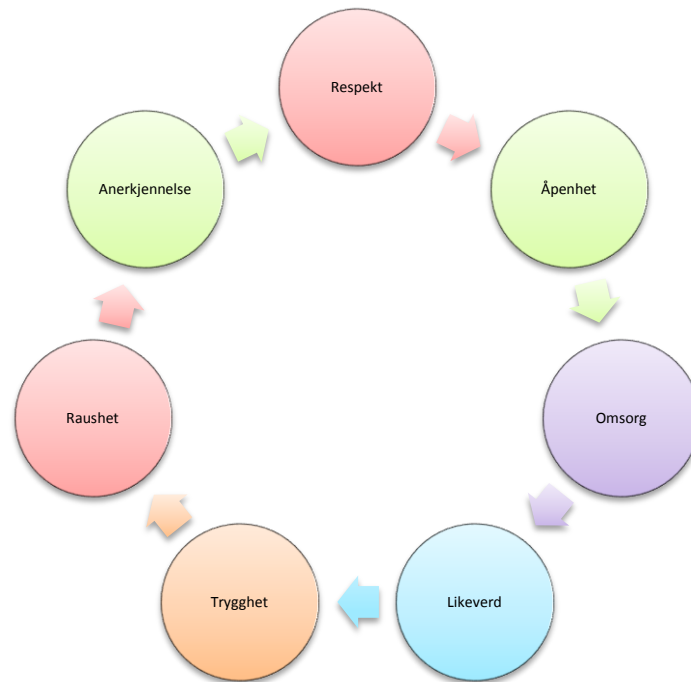
Formidling av det kristne budskapet kan føre til at barna møter to forskjellige livssyn, et i barnehagen og et annet hjemme. Dersom foreldre og personale er positive og respekterer hverandres livssyn, trenger ikke dette skape konflikter for barnet.

De verdiene vi ønsker skal være fremtredende i barnehagen vår er trygghet, omsorg, anerkjennelse, raushet, åpenhet og respekt.

Visjon: I Fjordsyn vi ønsker å dele, omsorg, trygghet og glede!

Grunnlaget for barnehagen vår er barna og familiene deres. I tillegg er Fjordsyn en arbeidsplass der personalet også skal trives og utvikles.

Verdiene som preger alt arbeidet i barnehagen når det gjelder barna, foreldrene og personalet:

Barna:

Det viktigste er at barna har det godt og er trygge her i barnehagen.

Hvordan preger verdiene ovenfor arbeidet vårt med barna?

- Ved å vite og forstå at vi voksne i barnehagen er betydningsfulle i barnas liv.
- Vi er delaktige i barnas hverdag, i hverdagssituasjoner og lek. Vi er på golvet med barna.
- Vi er primærkontakter for hver vår gruppe med barn. Da er det lettere å se alle.
- Vi samarbeider med foreldre/foresatte og utveksler informasjon om barnet som er nødvendig for å skape en best mulig hverdag for barnet.
- Vi er fleksible og legger til rette for den enkelte så godt vi kan.
- Vi observerer barna, og ser på utvikling og fremgang.

Foreldrene:

Foreldrene skal være trygge på at barnet deres har det bra i barnehagen. Våre verdier preger også foreldresamarbeidet.

Hvordan?

- Vi møter barna og foreldrene i garderoben om morgenen.
- Vi forteller ofte fra dagen til barnet.
- Vi har gode rutiner i forbindelse med tilvenning, for å gi barn og foreldre en god velkomst, og for at de skal føle seg trygge her hos oss.
- Vi voksne i barnehagen tar kontakt og hilser på nye barn og foreldre, uansett avdeling.
- Vi har foreldresamtaler 1-2 ganger i året, og ellers ved behov.

Personalet:

Fjordsyn barnehage er også arbeidsplass for oss i personalet.

De voksne skal ha en god hverdag, der de bruker sine kvaliteter, kunnskaper, erfaringer og ferdigheter.

Verdiene våre preger også personalsamarbeidet.

Hvordan?

- Vi jobber i team der alle er like viktige selv om en har forskjellige oppgaver.
- Vi jobber med tanke på at vi skal få hverandre til å blomstre, gjøre hverandre gode.
- Vi jobber i smågrupper på tvers av avdelingene på personalmøtene.
- Vi har medarbeidersamtaler hvert år.

Stammen i arbeidet vårt:

Vi arbeider for at hele barnehagen vår preges av en lik pedagogisk grunntanke. Enkelte ting vil likevel være forskjellig avdelingene mellom. Årsplanen gjelder for alle 5 avdelingene, og den har derfor et noe overordnet preg. Mer detaljerte planer gir vi ut i form av månedsbrev/plan fra avdelingen.

Vi har to 0-3års-avdelinger, to 3-4 års-avdelinger og en førskoleavdeling. Vi har en stamme i arbeidet vårt, med 5 områder som vi mener er det viktigste barna får med seg fra barnehagen. Her kommer de overordnede måla vi har for områdene i stammen vår. Etterpå kommer planer for hvordan vi jobber med dette for hver aldersgruppe.

Sosial kompetanse

Fjordsyn barnehage, sammen med nesten alle de andre barnehagene i Strand kommune, er med i programmet ”Være sammen”. Dette programmet er utviklet for barn og voksne i barnehagene, og er en del av ”Tidlig innsats” – prosjektet som også skolene i Strand jobber med. Fokus er voksenrollen, hvor viktig det er både å utvikle varme og nære relasjoner til barna OG å være tydelige, grensesettende voksne. Dette gjelder når vi skal arbeide med sosial kompetanse og inkludering.

Forskning viser at det er bedre å forebygge i tidlig alder (størst effekt 3-4-5 år), enn å reparere når barnet er blitt større. Det er ikke for tidlig å hjelpe et barn i barnehagealder til å mestre utslagene av sin aggresjon, lære seg å vente på tur og ta andres perspektiv, og til å øke sin evne til medfølelse og inkludering. Vårt viktigste arbeidsredskap er relasjonene mellom barn og voksne!

De voksne i barnehagen skal få større kunnskap, bevissthet rundt, og inspirasjon til å bli varme og grensesettende voksne. Barna i barnehagen vår har en selvsagt rett til å bli sett og hørt. De trenger å møte forutsigbare voksne. Forutsigbare voksne, er voksne som reagerer på den samme måten i de samme situasjonene, og som snakker til barnet på den samme måten hver gang. Slik er den varme og grensesettende voksne☺, og dette er tidlig innsats på sitt beste. Å være en varm, grensesettende voksen, er det samme som å ha en AUTORITATIV VOKSENSTIL.

I arbeidet med sosial kompetanse i barnehagen, bruker vi «**Hjerteprogrammet**». Dette er et konkret og praktisk opplegg som er laget for å passe inn i barnehagens planer og arbeid. «Hjerteprogrammet» inneholder opplegg, aktiviteter og materiell som åpner for mange måter å arbeide med tema innen sosial kompetanse på.

Hjertevennsangen

(Melodi: Teddybjørnens vise)

Nå har du blitt en hjertevenn, og vi er glad for det.
For når du ser en venn som trenger hjelp, så er du med!
Du rekker ut en hånd til den som trenger det fra deg,
og passer på at ingen er alene eller lei.

For alle vi i barnehagen ønsker oss et sted,
Der stor og liten har det fint og leker godt i fred.
Og selv om du er trist en dag, så blir du glad igjen;
Vi kommer for å trøste deg, du er vår beste venn!

HJERTEPROGRAM

Språk kompetanse

Språket er et kommunikasjonsmiddel, et redskap for tenkning, og et uttrykk for egne tanker og følelser. I samhandling mellom barn er det viktig å bli forstått og å få mulighet til å uttrykke seg.

Mål: Barna opplever et rikt og variert språkmiljø i barnehagen gjennom samtaler, høytlesing og varierte aktiviteter.

Bibelsamlinger

Fjordsyn barnehage eies av NLM og har kristen formålsparagraf. Bibelsamlinger en viktig del av innholdet vårt. Vi har bibelsamlinger hver uke, der vi hører månedens historie på ulike måter. Vi leser vi et stykke fra barnebibelen hver dag, lærer barna kristne sanger og bønner. Hver måned har vi et bibelvers som minneord.

Mål: Barna blir kjent med noen av de mest sentrale bibelhistoriene og kristne barnesanger. Miljøet og atmosfæren i barnehagen er prega av kristen nestekjærlighet og respekt.

Misjonsprosjekt.

Hvert år samler vi inn penger til et land i NLM sitt misjonsprosjekt for barn. Barna får se og høre at ikke alle har det like godt som oss, og at det også er mange som ikke kjenner Jesus. De får mulighet til å gjøre noe med det gjennom å samle inn penger til hjelp og evangelisering. Barna lærer også en del om dette landet; geografi, kultur, mat osv. Dette året er det fokus på Tanzania.

Vi har spesielt fokus på prosjektet i mai/juni. På sommerfesten i juni kommer vi til å ha avslutning med innsamling av penger ved salg av aktivitetskort og mat.

Turer i nærmiljøet og naturen

Fjordsyn barnehage har et stort og variert uteområde og vi har mange fine turområder i nærheten. Aktiv bruk av natur og nærmiljø gir mange muligheter til å bruke kroppen og sansene, og er av stor betydning for utvikling av motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse. I tillegg skaper det gode opplevelser å være ute i naturen. Vi går på tur hver uke i skog og mark og rundt i nærmiljøet.

Mål: Barna er glad i å være ute i naturen og får bruke kroppen og sansene aktivt i møte med naturen. Avdelingene går på tur en eller flere ganger pr. uke.

På golvet sammen med barna

Når vi er nærværende med barna, ser vi deres behov og de prosessene som foregår mellom barna. Da kan vi møte dem og gi god omsorg. Det er kvaliteten på samværet mellom voksne og barn som avgjør om vi er en god barnehage.

Mål: Alle barna i Fjordsyn blir sett, hørt og møtt hver dag.

Her kommer planer for hvordan vi vil jobbe med disse områdene på de forskjellige alderstrinna.

0-3 åringene Tusenfryd og Skogstjernen

Sosial kompetanse:

Mål:

- Barna har et godt selvbilde
- Barna på Tusenfryd og Skogstjernen har venner.
- Barna inkluderer hverandre i leken og i hverdagen i barnehagen.
- Barna viser omsorg og respekt for andre og miljøet rundt.
- Barna kan vente på tur og dele med hverandre.
- Barna blir kjent med følelsene sine.

Slik jobber vi for å nå måla våre:

- Vi voksne forsterker positiv atferd, turtaking.
- Vi er på forskudd, setter frem leker og er der barna er.
- Vi legger opp til felles opplevelser og samarbeidsoppgaver, som styrker fellesskapsfølelsen.
- Vi jobber med voksenrollen. På avdelingsmøter og personalmøter har vi ekstra fokus på voksenrollen.
- Vi har fokus på uteleken. Vi er der barna er.
- Vi dramatiserer aktuelle sosiale problemstillinger fra hverdagen og snakker om dem etterpå.
- Voksne er samstemte og konsekvente med enkeltbarn og med hele gruppa.
- Vi voksne er med på å sette ord på situasjonene og følelsene som oppstår, og hjelper de videre.
- Vi har fokus på å stimulere fantasien i lek.
- Voksne setter ord på at barna leker sammen.
- Vi behandler barna likeverdige, tydelig og konsekvent.

På golvet med barna:

Vi har fokus på sosial kompetanse. Den viktigste arbeidsmåten er å være på golvet med barna, og å være det barna er.

Vi er til stede for barna, hjelper i kommunikasjon og lek. Det er trygt for barna at de voksne sitter på golvet og er til stede.

Barna får fordype seg i leken.

Vi har fokus på minst mulig voksensnakk over hodene på barna.

Språkstimulering:

- Vi har fokus på å lese høyt for barna individuelt og i små grupper, slik at barna får økt ordforrådet sitt.
- Vi bruker konkrete i samlingene.
- Vi bruker benevning som metode for språkstimulering.
- Vi synger mye, og har fokus på rim, regler og rytme – barna får gradvis en gryende bevissthet om språkets lyder.
- Gi barna førstehåndserfaring på turer.

Snakkepakken:

Snakkepakken er en samling med språkstimulerende materiell, som er med på å styrke barns språktilegnelse. Gjennom Snakkepakken jobber vi med månedens eventyr og språkfokus.

Måned	Eventyr	Språkfokus
September	Den lille skilpaddebabyen	Familie, møbler
Oktober	Gullhår	Klær, farger
November	Rødhette og ulven	Kropp, leker
Januar	De tre bukkene bruse	Dyr, gamle dager
Februar	Skinnvotten	Karneval, fastelavn, skogens dyr
April	Prinsessen på erten	Tid, himmel, vær, mønster
Mai	Haren og skilpadden	Adjektiv og adverb
Juni	Geitekillingen som kunne telle til ti	Sommer, ferie, meg og deg

Turer:

Mål:

- Barna skal bli glad i å være ute i naturen og får bruke kroppen og sansene aktivt i møte med naturen - barns motorikk stimuleres best i ulendt terreng.
- Vi går på tur hver uke i nærmiljøet.

Bibelsamlinger:

Mål:

- Barna blir kjent med Gud og Jesus.
- Barna blir kjent med noen av de mest kjente bibelhistoriene og kristne barnesanger.
- Vi vil jobbe med bibelhistoriene ved bruk av konkrete som flanellograf, duplofigurer med mer..

August:	Bli kjent med Jesus – Bibelen.
September:	Skapelsen
Oktober:	Jesus og barna
November:	Den blinde mannen
Desember:	Juleevangeliet
Januar:	Da Jesus var gutt
Februar:	Den gode hyrde
Mars:	Påskeevangeliet
April:	Bartimeus
Mai/juni:	Barnas misjonsprosjekt/Kristi himmelfartsdag/Pinse

3-4 åringene Blåklokken og Fiolen

Sosial kompetanse:

Mål:

- Barna på Blåklokken og Fiolen har venner.
- Barna inkluderer hverandre i leken og i hverdagen i barnehagen.
- Barna viser respekt for andre og miljøet rundt.
- Barna viser omsorg for hverandre.

Slik jobber vi for å nå måla våre:

- Vi deler barna i lekegrupper; barna lærer å roe seg på et sted og med en aktivitet, og de får sjanse til å «oppdage» hverandre.
- Vi er på forskudd, setter frem leker hver morgen.
- Vi legger opp til felles opplevelser og samarbeidsoppgaver som styrker fellesskapsfølelsen, f.eks. lego, duplo, store klosser, togbane.
- Vi jobber med voksenrollen.
- Vi har fokus på uteleken, og vi må være der barna er.
- Voksne er samstemte og konsekvente med enkeltbarn og med hele gruppa.
- Vi fokuserer på å utvikle rolleleken.
- Vi behandler barna likeverdig, tydelig og konsekvent.

På golvet med barna:

- Vi har fokus på sosial kompetanse. Den viktigste arbeidsmåten er å være på golvet med barna, og å være der barna er.
- Vi er til stede for barna, hjelper i kommunikasjon og lek.
- Vi deler barna ofte i lekegrupper. Barna får fordype seg i leken og både barn og voksne er til stede.

Språkstimulering:

- Vi har fokus på å lese høyt for barna i små grupper.
- Vi bruker konkreter i samlingen.
- Vi bruker rollelek som metode for språkstimulering.
- Vi synger mye, og har fokus på rim, regler og rytme.
- Vi har månedens sang, rim eller lek og minneord.

Snakkepakken:

Snakkepakken er en samling med språkstimulerende materiell, som er med på å styrke barns språktilegnelse. Gjennom Snakkepakken jobber vi med månedens eventyr og språkfokus.

Måned	Eventyr	Språkfokus
September	Den lille skilpaddebabyen	Familie, møbler
Oktober	Gullhår	Klær, farger
November	Rødhette og ulven	Kropp, leker
Januar	De tre bukkene bruse	Dyr, gamle dager
Februar	Skinnvotten	Karneval, fastelavn, skogens dyr
April	Prinsessen på erten	Tid, himmel, vær, mønster
Mai	Haren og skilpadden	Adjektiv og adverb
Juni	Geitekillingen som kunne telle til ti	Sommer, ferie, meg og deg

Matematikk i hverdagen:

Vi er omgitt av matematiske begrep og utfordringer hver dag. Matte handler om hverdagen vår. Vi vil fokusere på dette sammen med barna Det er det samme som med språket; plattformen – forståelsen av begrep, er veldig viktig for å lære matte.

Slik jobber vi med dette:

Vi trekker kalender med dag, uke, måned, årstid osv. Vi har opprop, teller hvor mange vi er osv.

Når vi rydder, sorterer vi leker. Det er matematikk å se hva som hører sammen. Når vi lager mat og dekker bordet må vi telle hvor mange vi er, passe på at alle får, dele eplet i fire deler, måle ingredienser osv...

Turer:

Mål:

- Barna blir glad i å være ute i naturen og bruker kroppen og sansene aktivt i møte med naturen.
- Vi går på tur hver uke i skog og mark og rundt i nærmiljøet.

Bibelsamlinger:

Mål:

- Barna blir kjent med noen av de mest kjente bibelhistoriene
- Vi vil jobbe med bibelhistoriene ved bruk av konkrete som flanellograf, duplofigurer, med mer.

August/september	Bli kjent med Jesus – Bibelen.
Oktober:	Moses
November:	Abraham
Desember:	Juleevangeliet
Januar:	Da Jesus var gutt
Februar:	Den gode hyrde
Mars:	Påskeevangeliet
April:	Bartimeus
Mai/juni:	Misjon/Kristi himmelfartsdag/Pinse

Førskolebarna - Snøkløkken

Sosial kompetanse: Inkludering og vennskap

Mål:

- Barna på Snøkløkken har venner.
- Barna inkluderer hverandre i leken og i hverdagen i barnehagen.
- Barna viser respekt for andre og miljøet rundt.
- Barna viser omsorg for hverandre.

Slik jobber vi for å nå måla våre:

- Vi deler barna i lekegrupper; barna lærer å roe seg på et sted og med en aktivitet, og de får sjanse til og «oppdage» hverandre.
- Vi er på forskudd, setter frem leker hver morgen.
- Vi legger opp til felles opplevelser og samarbeidsoppgaver, som styrker fellesskapsfølelsen.
- Vi jobber med voksenrollen.
- Vi har fokus på uteleken. Vi må være der barna er.
- Vi tar barna med i samtale om hvordan vi ønsker å ha det sammen.
- Voksne er samstemte og konsekvente med enkeltbarn og med hele gruppa.
- Vi har fokus på unnskyldningen, ved å si unnskyld og å sette ord på hva en sier unnskyld for..
- Vi har fokus på å snakke høflig og med respekt til både barn og voksne.
- Vi behandler barna likeverdig, tydelig og konsekvent.

På golvet med barna / Grupper

Vi har fokus på sosial kompetanse. Den viktigste arbeidsmåten er å være på golvet med barna og å være der barna er.

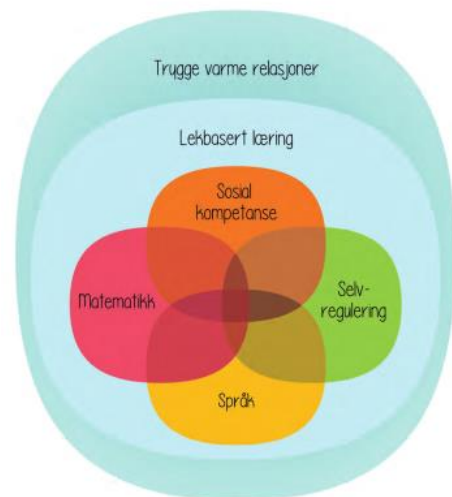
Vi er til stede for barna, hjelper i kommunikasjon og lek.

Vi deler barna i grupper flere dager i uken. Barna får fordype seg i leken.

Lekbasert læring i barnehagen

Ny forskning er ganske klar på at læring i denne alderen skjer best gjennom lek. Lekbasert læring skjer når barn får være med i aktiviteter hvor de er aktive og engasjerte, hvor de opplever mening og er i samspill med andre barn og voksne. Fjordsyn barnehage (førskolegruppa) skal være med i et forskningsopplegg gjennom RogaBarn der det skal undersøkes om et førskoleopplegg for femåringer i barnehagen kan bidra til at barna får et likere og bedre læringsgrunnlag ved skolestart.

Førskoleopplegget skal stimulere barnas sosiale ferdigheter, selvregulering, språk og matematikk gjennom lekbaserte læringsaktiviteter minst 8 timer i uka. Det er utarbeida en egen årsplan for dette arbeidet.

Språklek:

Her jobber vi med språklig bevissthet, som er et godt og viktig grunnlag for en positiv lese- og skrive-utvikling.

Språklig bevissthet betyr at barnet kan se bort fra språkets innhold og fokusere på og reflektere over språkets form og funksjon. At barnet har utviklet språklig bevissthet, betyr at oppmerksomheten kan flyttes fra innholdssiden til formsiden av språket. Det handler om å kunne lytte til hvordan ordene høres ut, i stedet for å tenke på hva de betyr.

«Språklek» er en bok og et opplegg som legger opp til små daglige språkstunder. Det vil vi bruke med førskolebarna. Det er et lek-prega opplegg med rim og regler, sanger, språkleker, lytteleker, eventyr og fortellinger.

I løpet av året vil vi komme innom lytting, trene munnmotorikk, fortelling/eventyr, begreper, rim setninger og ord, stavelser, lyd, språk og begreper.

Vi har fokus på å lese for barna. Vi har et samarbeid med Strand bibliotek, og blir invitert til biblioteket med barna. Vi får med en bokkasse som vi har i to måneder.

Hver morgensamling har vi fast sang og bønn, og til måltidene synger vi bordvers.

Praktisk matte:

Vi er omgitt av matematiske begrep og utfordringer hver dag. Matte handler om hverdagen vår. Vi vil fokusere på dette sammen med barna.

Slik jobber vi med dette:

Morgensamling hver morgen med kalender med dag, uke, måned, årstid osv. Vi har opprop, teller hvor mange vi er osv.

Barna er også med og lager mat, dekker bord ol. Alt dette er matteaktiviteter, på en lekprega måte.

Turer:

Mål:

Ved å være ute i naturen får barna utvikle kroppen og sansene. Å være ute i naturen skaper harmoni og felles opplevelser. Sansene gir oss viktig informasjon om omgivelsene, kroppen og kroppsdelenes stilling.

Vi går fast på tur hver uke.

Vi vil ha fokus på disse områdene med førskolebarna:

Trafikksikkerhet / skolevei

Få kjennskap til og kunnskap om nærmiljøet vårt her på Tau, vi vil blant annet besøke barna sine hus, bibliotek og skoler.

Bibelsamlinger:

Mål:

- Barna blir kjent med noen av de mest kjente bibelhistoriene
- Vi vil jobbe med bibelhistoriene ved bruk av konkrete som flanellograf, duplofigurer, med mer.

August/september	Bli kjent med Jesus – Bibelen.
Oktober:	Moses
November:	Abraham
Desember:	Juleevangeliet
Januar:	Da Jesus var gutt
Februar:	Den gode hyrde
Mars:	Påskeevangeliet
April:	Bartimeus
Mai/juni:	Misjon/Kristi himmelfartsdag/Pinse

Implementering av årsplanen

For å jobbe videre med planene og måla som er beskrevet på de ulike alderstrinna overfor, vil avdelingene ta det med i sine månedsplaner. Månedsplanen blir utarbeida på ped. ledermøtene og avdelingsmøtene.

Språkløyper

Fjordsyn barnehage skal sammen med barnehagene og grunnskolene i Strand kommune delta i en strategi om Språkløyper. Språkløyper er en nasjonal strategi for språk, lesing og skrivning for barnehager og skoler. Målet er å styrke språkarbeidet i barnehagene, og gjøre elever bedre å lese og skrive. Barnehagen har utarbeidd en egen plan for arbeidet med Språkløyper.

Fellessamlinger

Vi har fellessamlinger for alle avdelingene 2 ganger pr. mnd., som oftest på fredager.

Kosthold

I barnehagen får barnet servert frokost, lunsj og et fruktmåltid. Jevn måltidsrytme er viktig for konsentrasjon, prestasjon, helse og velvære. Måltidene gjennomføres med 3-4 timers mellomrom, slik at barnet tilføres nok «drivstoff».

I samarbeid med hjemmet legger vi til rette for at barn med allergier og andre behov også kan spise variert.

Ved feiring av barnas fødselsdager, får barna velge mellom en meny med stort sett varm mat. Fra og med august 2015 har barnehagen ansatt kokk i 60 % stilling. Hun er engasjert i jobben sin, og blir satt stor pris på av barn og voksne.

Vi har som mål at barna skal få servert varm mat

1 gang pr. uke. Maten vi serverer er sunn, næringsrik, variert og fint tilberedt.

Gjennom arbeid med fagområda skal barnehagen bidra til at barna .....

	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	alle
Kommunikasjon. språk, tekst	Uttrykker sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter.	Bruker språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter.	Videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd.	Leker, improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord. Opplever spenning og glede ved høytlesing, fortellinger, sang og uttrykksformer.	Utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter.	Møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer.
Kropp, bevegelse, mat og helse	Blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold.	Videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper.	Opplever å vurdere og mestre risikofyllt lek gjennom kroppslige utfordringer.	Blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser.	Setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser.	Opplever glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt.
Kunst, kultur og kreativitet	Har tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer.	Tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede.	Bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne.	Møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre.	Bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk.	Opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet.
Natur, miljø og teknologi.	Opplever og utforsker naturen og naturens mangfold.	Får kunnskap om dyr og dyreliv.	Får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen.	Opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover. Lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi	Får kjennskap til menneskets livssyklus. Erfarer hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagslivet	Får gode opplevelser med friluftsliv året rundt.
Etikk, religion og filosofi	Utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap	Får kjennskap til, og forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier.	Får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen.	Får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting og leve sammen på.	Utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål.	
Nærmiljø og samfunn	Introdusere barna for personer, steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet for å skape tilhørighet og hjelpe barna med orientere seg og ferdes trygt.	Sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og for andre.	Gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering, fordommer, stereotyper og rasisme.	Gi barna forståelse av at samfunnet er i endring, og at de inngår i en historisk, nåtidig og fremtidig sammenheng.	Gjøre barna kjent med samisk kultur og leveste og knytte det samiske perspektivet til merkedager og hverdagsliv, kunst og kultur og mattradisjoner.	Gi barna begynnende kjennskap til betydningen av menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjonen.

Antall, rom og form	Bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse.	Erfarer størrelser i sine oppgaver og sammenligner disse.	Leker og eksperimenterer med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke dette på. Utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper.	Erfarer ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne. Undersøker og gjenkjenner egenskaper ved former og sorterer dem på forskjellige måter.	Undersøker og får erfaring med løsning av matematiske problemer og opplever matematikkglede.	
---------------------	--	---	---	--	--	--

Her er måla for de ulike fagområda fordelt etter alder. Da får vi synliggjort en naturlig progresjon, med et nytt mål for hvert alderstrinn. For hvert alderstrinn gjelder det nye målet i tillegg til de foregående.

Fagområda kommer vi innom på mange måter gjennom dagen og uka. Ved å ta utgangspunkt i disse måla, sikrer vi at vi er innom det vi skal. Noe gjør vi hele tida, mens andre temaer må vi sette av tid og rom til.

En måte vi jobber med fagområda på, er i smågrupper på avdelingene. Noen snekrer, noen maler, spiller spill, noen går på tur osv.

For å få med barnas medvirkning, kan vi ikke ha for detaljert program. Vi observerer barnas lek, ser hva de er opptatt av, og bygger videre på noen av deres innspill.

Barnas medvirkning

Barna tilbringer mye av hverdagen sin her i Fjordsyn barnehage. Mange begynner når de er et år, og er her fram til skolestart, det vil si at de tilbringer stort sett hele barndommen sin her. Det er viktig at barna får utfolde seg hos oss. Vi vil legge til rette for at barna får eie hverdagen sin. Det vil si at barna får medvirke i barnehagelivet. Vi voksne er observante og lydhøre for hva barna er opptatt av, og hjelper dem til å utforske og erobre nye områder. Aktive og engasjerte barn og voksne!

Lek og læring

Lek og spontanitet er barnas måte å tilegne seg og erfare verden på. Å leke synes barna er gøy! Leken er barnas egen magiske verden, der de bearbeider og prøver ut det de opplever i det virkelige livet. Vi vil verne om leken, og setter av god tid til at barna får fordype seg i leken hver dag.

Vi legger til rette for gode lekesituasjoner og hjelper barna med å berike leken.

Læring:

Barnehagen er forskjellig fra skolen ved at vi ikke deler dagen inn i ulike fag. Vi ser at barna erfarer, opplever og lærer gjennom alt som skjer i løpet av dagen. Læring foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet, og er nært sammenvevd med omsorg, lek og danning. Vi vil gi barna muligheter til å søke erfaringer og opplevelser alene, og i samspill med andre. Gjennom utforskning og samtale skaffer barn seg kunnskap og innsikt på mange områder.

Våre arbeidsmåter er prega av dette.

Hverdagssituasjoner som bl.a. måltid, påkledning, hygiene, samling, er områder barna lærer og erfarer nye ting hele året. Vi har mål for hva vi vil at barna skal lære gjennom dem.

Vi ser at barna lærer det de er interessert i. Vi vil at barnas interesser og undring skal danne grunnlaget for læringsprosesser og valg av temaer. Vi legger til rette for at barna får ulike opplevelser i hverdagen. Felles opplevelser er også med å gi inspirasjon i leken. Vi er lydhøre for hva barna er opptatt av, tar tak i det, og hjelper dem og utforske interessen videre.

Omsorg og danning

God omsorg er grunnlaget for barns utvikling og læring, og preger alle situasjoner i Fjordsyn barnehage. Barnet møter gode rollemodeller i omsorgsfulle voksne som gir trygghet og kjærlighet, og som er tydelige og konsekvente. Trygghet, raushet, likeverd, åpenhet og respekt er verdier vi i Fjordsyn ønsker skal prege møtet med barna og foreldrene. Omsorg i barnehagen handler både om relasjonen mellom personalet og barna, og barnas omsorg for hverandre. Å gi barn mulighet til å gi hverandre og ta imot omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse, og er et viktig bidrag i et livslangt læringsperspektiv.

”Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene og med andre og er en forutsetning for meningsdanning, kritikk og demokrati.”(Rammeplanen kap.1.3)

Vi har fokus på vårt syn på barn og barndom. Samtidig jobber vi med barns medvirkning. Vi ser at dette går inn i dannelsesbegrepet. Vi tar barna på alvor, og lar dem komme med meninger og betraktninger, der vi reflekterer sammen med barna, og ikke kommer med ferdige løsninger og svar på alt.

Overgang barnehage – skole

Strand kommune har gitt ut en håndbok for overgang fra barnehage til skole. Den er utarbeida i samarbeid mellom representanter fra skolene, SFO-ene, Styrket barnehage og barnehagene i Strand. Håndboka er ment som et konkret arbeidsredskap som anbefaler hva femåringen må få erfaring med innenfor språk/tekst/kommunikasjon, antall/rom/form og sosial kompetanse innen skolestart. I tillegg er det et årshjul som beskriver kontakten mellom barnehage og skole/SFO når det gjelder overføring av informasjon. Vi vil gå gjennom dette med foreldrene på foreldresamtalen i høst der vi også innhenter tillatelse til å overføre informasjon til skolen.

På våren går vi på besøk på skolen for å gjøre oss litt kjent der. Vi får låne et klasserom og prøve hvordan det er å sitte ved pulter, og vi leker litt i skolegården. Vi besøker også SFO med de som skal begynne der.

Barnehagen har samarbeid med disse kommunale instansene:

Barnevernet.

Barnevernet er en ressurs som kan veilede og gi støtte til familier som trenger hjelp.

Vi i barnehagen har plikt til å melde fra til barnevernet når det er grunn til å tro at barn blir utsatt for alvorlig omsorgssvikt eller mishandling.

Pedagogisk/psykologisk tjeneste(PPT).

PPT er en hjelpetjeneste som kan gi hjelp til barn med særlige behov for oppfølging.

Dersom foresatte/barnehagen er bekymret for barnets utvikling eller har faglige problemer, atferdsproblemer eller lignende, kan PPT undersøke problematikken. De vil da utrede barnets

muligheter og begrensninger, og slutfører utredningen med konklusjon og råd om videre tiltak/oppfølging. Vi gjør oppmerksom på at oppmelding til PPT alltid skjer med foreldrenes samtykke.

Familiens hus.

Dette er et lavterskeltilbud der foreldre/foresatte, barn og unge kan ta kontakt, eller ta kontakt via barnehagepersonell, lærer, lege, helsesøster, PPT, BUP, barneverntjenesten osv.

Familiens hus er et sted der familier skal få et mest mulig helhetlig og tverrfaglig tjenestetilbud. Der er et team av foreldreveiledere med ulik bakgrunn som setter fokus på foreldrerollen/oppdragerrollen gjennom å trygge foreldre/foresatte i deres rolle som foreldre/foresatte. Har fokus på foreldrenes/foresattes egne ressurser og muligheter.

Foreldresamarbeid.

Foreldrenes arbeidsutvalg - FAU

I hver barnehage er det et foreldreråd som består av alle foreldre/foresatte til barna i barnehagen. På foreldremøtet på høsten velges et arbeidsutvalg for foreldrerådet-FAU. Utvalget består av 5 representanter – en fra hver avdeling. 2 av representantene skal sitte i samarbeidsutvalget for barnehagen. Representantene velges for et år av gangen. FAU skal fremme samarbeidet mellom hjem og barnehage. FAU kan arrangere foreldremøter med forskjellige tema, planlegge ulike fellesarrangement ol.

Samarbeidsutvalg – SU

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Utvalget skal særlig være med å drøfte barnehagens ideelle grunnlag og arbeide for å fremme kontakt mellom barnehagen og lokalsamfunnet. SU består av to foreldre, to ansatte og eierrepresentant. Dersom styreere ikke er valgt, har de møte-, forslags- og talerett i SU. Representanter for foreldre og ansatte velges for ett år av gangen.

Evaluering

- Vi spør barna og observerer barnas engasjement, trivsel og utvikling.
- Vi spør foreldrene om tilbakemelding på foreldresamtalene. Brukerundersøkelse hvert 2.år. Vi har foreldremøte minst en gang i året.
- Foreldresamtaler har vi en til to ganger i året, og ellers utenom, dersom det er behov for det.
- Vi bruker avdelingsmøtene og pedledermøtene hver uke, personalmøtene en gang pr. mnd., og planleggingsdager til å drøfte barnehagens pedagogiske målsettinger. Vi evaluerer disse, gjør eventuelle endringer og legger videre planer.
- Fjordsyn barnehage ønsker det beste for barna. For å få det til er vi avhengige av et nært og godt samarbeid med foreldrene. Ros, ris og konstruktive innspill, hjelper oss til å være fremtidsretta.